

INTERNATIONAL
ASSOCIATION for
PROMOTING
GEOETHICS

Cape Town izjava o geoetici

Preambula

Ideje, vrijednosti i pogledi na pojedinačnu odgovornost geoznanstvenika, iskazani u Izjavi o geoetici iz Cape Towna, odraz su suglasja u međunarodnim okvirima. Cilj Izjave je privući pozornost geoznanstvenika i institucija u svijetu kako bi ih potaknula na poboljšanje zajedničkih politika, smjernica, strategija i alata u smislu svjesnog prihvaćanja (geo)etičkog profesionalnog ponašanja u njihovu djelovanju.

Uvod

Geoznanosti imaju velik utjecaj na funkcioniranje i temeljna znanja suvremenih društava. Geoznanstvenici posjeduju specifična znanja i vještine koje su nužne u istraživanju, upravljanju i zahvatima u različite komponente Zemljinog sustava s ciljem održanja ljudskog života i blagostanja, obrane ljudi od geohazarda i stvaranja jamstva da se prirodnim resursima upravlja i da ih se koristi na održiv način. Navedeno podrazumijeva etičke obveze. Stoga geoznanstvenici moraju prihvatiti etičke vrijednosti kako bi najbolje služili javnom dobru. Geoetika je pojam u nastajanju koji promiče način razmišljanja i primjene geoznanosti unutar šireg konteksta uloga koje geoznanstvenici imaju u međuodnosu sa suradnicima, društvom i planetom. Samo osiguranjem intelektualnih sloboda istraživača i svih uključenih u istraživanja i otkrića u Zemljinom sustavu geoznanstvenici mogu slijediti etički pristup u svojem radu. Na isti način, jedino povećanjem svijesti istraživača i „svih uključenih“ u geološku problematiku o etičkim posljedicama njihova rada moguće je razviti izvrsnu geoznanost koja će služiti društvu i smanjiti ljudski utjecaj na okoliš.

Cape Town izjava o geoetici

Pripremljeno tijekom 35. IGC-a – Međunarodnog geološkog kongresa u Cape Townu, Južna Afrika (27. kolovoza – 4. rujna 2016.)

Odbor za izradu prijedloga:

Giuseppe Di Capua, Silvia Peppoloni, Peter Bobrowsky

Uz doprinos:

Nic Bilham, Martin Bohle, Andy Clay, Emilia Hermelinda Lopera Parejas, David Mogk

Odobrilo Izvršno vijeće IAPG-a 26. listopada 2016. Godine

Definicija geoetike

Geoetika se sastoji od istraživanja i promišljanja o vrijednostima koje podržavaju odgovarajuća ponašanja i prakse gdje god su ljudske aktivnosti u interakciji sa Zemljinim sustavom. Geoetika se bavi etičkim, društvenim i kulturnim utjecajima geoznanosti kroz znanje, obrazovanje, istraživanje, djelovanje i komunikaciju, kao i društvenom ulogom i odgovornošću geoznanstvenika u obavljanju njihove djelatnosti.

Svrha

Prihvatanje geoetike je bitno: kako za poboljšanje kvalitete stručnog djelovanja, tako i i vjerodostojnost geoznanstvenika, za poticanje izvrsnosti u geoznanostima, osiguranje održivih benefita u raznim zajednicama, kao i za zaštitu lokalnih i globalnog okoliša; sve s ciljem stvaranja i održavanja uvjeta za zdrav i uspješan razvitak budućih generacija.

Temeljne vrijednosti geoetike

- iskrenost, integritet, transparentnost i pouzdanost geoznanstvenika, uključujući strogo pridržavanje znanstvenih metoda
- kompetentnost, uključujući redovitu izobrazbu i cjeloživotno učenje
- razmjena znanja na svim razinama kao dragocjene djelatnosti koja podrazumijeva razmjenu rezultata istraživanja, uzimajući u obzir prirodna ograničenja kao što su vjerojatnost i neizvjesnost
- provjeravanje izvora informacija i podataka te primjenu objektivnosti i nepristranosti u stručnoj ocjeni tehničkih i znanstvenih radova
- rad u duhu suradnje i reciprociteta koji uključuje razumijevanje i poštovanje različitih ideja i hipoteza
- poštovanje prirodnih procesa i pojava, gdje god je to moguće, prilikom planiranja i izvođenja zahvata u okolišu
- zaštita georaznolikosti kao bitnog aspekta razvoja života i biološke raznolikosti, kulturne i društvene raznolikosti te održivog razvoja zajednica
- unaprjeđenje geobaštine kroz povezivanje znanstvenih i kulturnih čimbenika koji imaju sadržanu društvenu i ekonomsku vrijednost, a u svrhu jačanja osjećaja pripadnosti ljudi njihovu okolišu
- osiguravanje održivosti ekonomske i društvene aktivnosti kako bi se budućim generacijama osigurala opskrba energijom i drugim prirodnim resursima
- promicanje geoizobrazbe i otvorenih vrata za sve u svrhu poticanja održivog gospodarskog razvoja, zaštite od geohazarda i ublažavanja njihovih posljedica, zaštite okoliša, kao i povećane društvene otpornosti i općeg blagostanja.

Geoetičko obećanje

Predlaže se da geoznanstvenici na početku svoje karijere polože zakletvu sličnu Hipokratovoj

(Geoetičko obećanje) sa svrhom promicanja respekta prema geoetičkim vrijednostima u svojim geoznanstvenim istraživanjima i praktičnom djelovanju:

Prisežem...

- ... da ću se baviti geoznanostima potpuno svjestan njenih društvenih posljedica i da ću dati sve od sebe da zaštitim Zemljin sustav za dobrobit čovječanstva.
- ... da mi je jasna moja odgovornost prema društvu, budućim generacijama i Zemlji u smislu održivog razvoja.
- ... da ću postaviti interes društva na prvo mjesto u svojem radu.
- ... da nikada neću zlouporabiti svoje poznanje geoznanosti, odupirući se ograničenjima ili prinudi.
- ... da ću uvijek biti spreman pružiti svoju stručnu pomoć kada je to potrebno i da ću biti nepristran stavljajući svoju stručnost na raspolaganje donositeljima odluka.
- ... da ću tijekom cijelog svojeg života širiti svoje spoznaje o geoznanosti.
- ... da ću u svojem radu uvijek zadržati intelektualno poštenje, svjestan granica svojih kompetencija i vještina.
- ... da ću djelovati s ciljem poticanja napretka u geoznanostima, dijeliti s drugima geoznanstvene spoznaje i širiti geoetički stav.
- ... da ću uvijek imati potpuno poštovanje prema Zemljinim procesima tijekom svojeg geoznanstvenog djelovanja.

Prisežem!

Završna izjava

Bitno je obogatiti ulogu odgovornosti geoznanstvenika prema zajednicama i okolišima u kojima borave, kao i obratiti pozornost na individualnu savjest svakog znanstvenika i njegov odnos sa suradnicima. U budućnosti, ljudske zajednice suočit će se s velikim ekološkim izazovima. Geoznanstvenici imaju znanja koja su bitna za usmjeravanje društva prema održivijim praksama u našem svjesnom međuodnosu sa Zemljinim sustavom. U primjeni temeljnih spoznaja koje nadilaze prirodne znanosti geoznanstvenici trebaju preuzeti multidisciplinarni pristup ekonomskim i ekološkim problemima, prihvaćajući (geo)etička i društvena gledišta. Geoznanstvenici su ponajprije u službi društva. To je dublja svrha njihove djelatnosti.

U idućim godinama, poglavito kad se radi o pitanjima kao što su opskrba energijom, korištenje georesursa, gospodarenje zemljištem, smanjenje onečišćenja, ublažavanje georizika te prilagodba klimatskim promjenama i njihovo ublažavanje, etička i društvena pitanja zauzimat će središnje mjesto u znanstvenim raspravama i javnoj polemici. Osim toga, manipuliranje velikim količinama podataka, komuniciranje sa znanostima i rizicima, obrazovne strategije, pitanja integriteta istraživanja, politike usmjerene protiv zlostavljanja i diskriminacije, ravnoteža spolova i uključivanje invalidnih osoba, postaviti će se pred geoznanstvenike kao glavne teme.

Podizanje (geo)etičke svijesti i kompetentnosti članova geoznanstvene zajednice bitno je također i za povećanje povjerenja i njihove kredibiliteta u javnosti. Ovo se u bliskoj budućnosti najbolje može postići na dva načina: učinkovitijim promicanjem postojećih smjernica kao što je etički kodeks/kodeks ponašanja i izjava o cjelovitosti istraživanja; to također uključuje i uvođenje geoetike u geoznanstvene nastavne planove i programe, kako bi ista postala temeljna značajka izobrazbe i stručne aktivnosti geoznanstvenika.